

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20 BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fóra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

LA SETMANA

DIGUIN lo que vulguin els Dionissis Puig de la «Dinàmica política», aquest any no tindrem Corts.

¿Que la profecia es, potser massa aventurada?

Comptem-ho ab els dits, y veurem clarament com no.

La fetxa més pròxima que fins ara s'ha senyalat pera la dissolució del actual Parlament es el 8 de Maig. Y diem que la fetxa no ha sigut més que senyalada, perquè, encara que alguns diaris l'han donada com a certa, podria molt ben ser que s'equivocassin, y que això no fos més que rumors que fan corre els galls d'indi... pera tranquilisar a la demés viram del galliner.

Pero, admetem-ho així. Donem com a cert que a la taula ministerial no se li trenca cap pota, que a la mitja canalejista no se li escorre cap punt, que al piano de la situació no li salta cap tecla, y que, bo y sà el Govern, arriba el 8 de Maig y, efectivament, se celebren les eleccions de diputats a Corts.

Ja hem fet les eleccions de diputats. Uns dies després fem les de senadors, y—sempre quedant en que no surgeix cap incident inesperat que en un moment ho envia tot a la porra—tenim ja designat tot el personal legislatiu: batalladors diputats y pares graves de la patria.

¿Quin dia senyalarem pera la reunió de les Corts noves? ¿Posem-hi el primer de Juny? Ja està posat.

S'obren, doncs, les Corts el primer de Juny y comença la discussió de les actes. Ab els gaperis que, segurament, hi haurà; ab la brutícia que, a judicar pels símptomes, omplirà els documents electorals, no es pretensió exagerada demanar tres o quatre setmanes pera la seva discussió y subsegüent constitució del Congrés.

Endavant!... Ja l'hem constituït.

Suant de mala manera, ens posem a discutir la contestació al discurs del trono, y, per més que'ns ventem y prenem refrescos, juff!... allò no hi ha qui ho aguanti. Som a mitjos de Juliol, y les imperiosas vacaciones del estío dispersen als diputats per platjes y balnearis de moda.

Passa l'Agost, passa el Setembre, ve l'Octubre, y el 15 o el 20 obrim novament les Corts y tornem a discutir la política del Govern, l'història de la darrera crisis, les causes de l'anterior, y els motius de la que's considera ja latent... Arriba'l Desembre, època obligada a noves vacances, y sense haver fet res de profit, ni discutit una sola llei, ni implantat cap de les reformes que'l país, impacient, reclama, ¡cric, crac!, tanquem altre cop el Congrés.

Què tal?... ¿Son o no son enrahonats aquets comptes?

Si no ho son, que surti un altre que'ls fassi ab més justesa.

Si ho son... resulta plenament demostrat que aquest any no tindrem Corts.

PIF-PAF

Aires de renovament

FASQUA. El moment—renovació—es propici pera un article *sinòptic* sobre la generalitat de la situació catalana. Sentiu dir: en primer lloc, el «catalanisme» està en baixa. Fracassada la Solidaritat, la gran bullida nacional es passada.—Però, es que cal entendre'ns sobre la significació del mot *catalanisme*. Si a cada cambi de situació en el moviment català anem dient que'l catalanisme està en decadència, això prova que no ens hem fet una cabal idea de la naturalesa ètnica y colectiva de la nostra escola. Confondre les crisis, o variacions, ab les postracions es una gran errada. Precisament les crisis són els inicis d'aqueix renovament incessant sense el qual no hi ha persistència de vida possible.

Quedem, doncs, en que el catalanisme està

en crisis, una volta més. Si la llei de jurisdiccions va suscitar una crisis del catalanisme, no es d'extranyar que totes les fortes diades del darrer semestre de 1909 hagin portat una altra crisis. Aquella mateixa incertitud d'opinió, que quasi tots els nostres homes d'esquerra varen manifestar en els primers moments, davant el fet insolit d'un moviment revolucionari, prova que la crisis comensava.

Veiem. Dos factors hi ha, com a decisius, en aquesta nova etapa de l'orientació y el pensament de Catalunya: l'obrer, com instrument de revolucions, y per tant de política; la necessitat de presentar la lluita a l'Església, com a lliçó despresa de la protesta de Juliol, instintivament dirigida contra el poder eclesiàstic.

Per més que hagi parlat, sempre que l'ocasió m'ha semblat bona, de la necessitat d'aportar a l'organització obrera el concurs dels nostres organismes, mai hauré dit prou. El catalanisme, solidaritat ètnica, necessita aliar-se, en una agrupació, ab la solidaritat proletaria. Pera lograrho, es precis indagar el punt en que una y altra tendència, aparentment discordes, po-

den arribarse a trobar: aquet punt, pera mi, pot concretarse en el proposit, comú a una y altra escola, de *sostreure's al radi tradicionalista d'Espanya pera acostarse a l'irradiació progressiva d'Europa*. ¿Separatisme? En aquet sentit, es indubtable. Però es evident que'ls obrers el senten, en aquet cas, ab la mateixa forsa que'ls més ardents dels propagandistes catalans. Y no trobariem mai un moment com aquet pera fer notar que si tota l'opinió espanyola en pes, per instint de rassa, s'es manifestada sistemàticament contra les reivindicacions y els fets del catalanisme, l'opinió espanyola, gregariament, ha condemnat casi en bloc la gesta popular de Juliol, mentres Europa en pes l'aclamava com a airosa temptativa endressada a rompre el jou de tantes centúries.

Si cal que considerem el catalanisme com un alsament colectiu no limitat a una sola casta social ni a un sol pensament polític, ¿com podria el catalanisme desinteressarse de les ansies populars, y no deixar en el seu Casal un lloc amplíssim pera lo que precisament s'anomena, per excelència, *poble*?

En quant an aqueixa lluita anti-religiosa, qui va esser el gran impuls de la setmana de forsa, tots els símptomes són de que ella arriba, en fi, a esser *qüestió activa* de l'epopeia catalana. Repareu com avui passen, altra volta, a tenir representacions y significances bèliques les mateixes petites coses qui eren ahir expansions, sense transcendència, de cada partit. ¿Se prohibeix el tranzit rodat? Fa un any això hauria motivat, tot lo més, un article dels diaris clerofils; avui remou en protesta a tot el remat de senyores clericals. ¿Se fa un sopar de promiscuació, especie d'Anti-Cena? Enguany, aqueixa vella costum innocent sembla una provocació diabòlica. Y el vell burgès moderat, enemic de tota *exageració*, no veu que precisament en la ira dels contraris hi ha l'eficacia veritable d'aquets sants escandols, ja que ells vénen a esser a manera d'exemples bellament reprobos oferts a la vista de les multituds; y els catòlics, coneixent precisament la gran forsa doctrinal de l'exemple, hi veuen, en la «pedra d'escandol», una incitació poderosa de pecat.

Crec profundament que l'hora de liquidar, en fi, el problema religiós s'acosta. A Espanya ens caldrà comensar per ell, ja que ell es el qui té més enfonzades en la massa social les arrels destructores, y especialment, entre totes les manifestacions d'aquest problema, l'escola, qui es la més fonda de les arrels, serà el primer bastió que pendre. L'escola, avui, pera'l poble, es una vera Bastilla del pensament. Tal com se troba entre nosaltres la qüestió pedagògica, l'escola està posada no pera aprendre, sinó pera impedir que s'aprenqui! Es dir, l'inversió total dels conceptes. Y si en l'actitut de Catalunya hem de veure una voluntat d'europeisació, ¿com podria l'autentic catalanisme desinteressarse d'aquet plet? Y així l'escola, com a reivindicació comuna al proletari y al nostre catalanisme d'esquerra, pot portarnos un altre bell motiu de nova solidaritat entre les dues aspiracions. Recordem que les primeres divergencies fortes en l'interior de la Solidaritat Catalana vingueren ja per l'iniciació del plet escolar-religiós ab motiu del Pressupost de Cultura. Per això, si per un vent la qüestió pedagògica ens allunya encara més dels nostres

—¿Ja ho sab, senyor, que l'element rodat està en vaga?
—¿Y què?... Nosaltres, mentres no hi hagi eleccions, no les necessitem per res les rodes.

Una casa sense criatures, me sembla un test sense flors.—Joseph Selgas.

antics co-solidaris, ens acosta més íntimament als nostres co-solidaris novells.

Aquet periòdic, qui sempre ha fet de la lluita contra el catolicisme la seva principal activitat, se complau avui en veure com s'apropen els dies de la darrera batalla ab l'adversari de tant temps.

**

Crisis del catalanisme.—Concomitancies entre les aspiracions obreres de Catalunya, a comptar desde Juliol, y les nostres.—El *catalanisme obrer*.—L'escola laica i el Pressupost de Cultura.—Lluita contra l'Església com a orgue, opressor del ciutadà y de la nació.—El *pensament y l'instrument* de les futures transformacions socials nostres.—Bastilles intel·lectuals y materials alsades davant Barcelona...—¿No podrien esser aquestes les notes-mares d'una llarga conferència sobre l'estat actual del catalanisme, entenent catalanisme com a desdoblament espiritual de tots els catalans àvids de renovació?

GABRIEL ALOMAR

La personalitat de Catalunya

UNA vegada més hem escoltat la cantarella de que Catalunya no té personalitat pròpia y distintiva. El literat castellà, basc de naixement, en Pius Baroja, l'ha feta sentir darrerament desde l'escenari de la *Casa del Poble* d'en Lerroux.

Pera sostenir la no existència d'una personalitat catalana es indispensable tancar els ulls davant de la realitat lluminosa de Catalunya. Y sols un desconeixement total del nostre poble y de les nostres coses pot explicar una tant desbaratada afirmació.

No'ns embrancarem ara en una demostració de l'existència de la personalitat de Catalunya.

Ens sembla una cosa tan evident y tan palpable, que trobem sobrerament la demostració per a'ls que viuen en aquesta terra y contemplen cada dia, cada hora, el fenomen social de la personalitat política, literaria y espiritual de Catalunya.

L'existència d'aquesta personalitat es un fet, y resulta pueril y fins ridícul l'entossudir-se en negarla. Que Catalunya té una ànima colectiva pròpia es una cosa que tots sentim fortament, que batega en la terra y en l'aire de la nostra patria, que no cal que provem ab els arguments de la nostra historia, de la nostra llengua y de la nostra literatura. Se podran treure, del fet d'aquesta personalitat real y viva, diferents y fins oposades doctrines polítiques. Podran els uns no atribuir-li transcendència y podran els altres fonamentarhi tot un sistema de nacionalisme polític y social. Podrà nomenarse *regió* o *nació* a Catalunya. Podrà discutirse si les nacions naturals son indestructibles o passatgeres. Podrà discutirse si el fet de la personalitat dona o no dret a l'autonomia política... Lo que no pot ferse, sense ofendre a la veritat, sense burlarse d'ella paradoxalment, es negar aquesta personalitat, pròpia, distintiva, diferenciada.

Inutil feina la d'aquells que, per conveniencies polítiques o per satisfer la renúncia anticatalana que'ls fibla el cor, neguen la personalitat de Catalunya! Ells mateixos, ab el seu petit odi, que no poden dissimular, en són una prova de l'existència de la nostra personalitat. Perque la seva renúncia seria inexplicable si ells, per estudi o per intuïció, no vegessin que l'ànima catalana es diferent de la seva ànima; que'l caracter individual y colectiu dels catalans no es pas el mateix caracter dels altres habitants de les terres hispàniques, y que desota la geografia burocràtica de les quatre provincies de l'antic Principat hi ha quelcom de viu que no ha pogut esser esquarterat ni destruït.

Tan real es la personalitat catalana, que ella influencia poderosament, dintre de Catalunya, a tots els partits polítics, fins an aquells que tenen una significació antinacionalista. Això ha succeït an en Lerroux y al partit seu, com acaba de confessar el diari madrileny *El País*. Vegi's de quina manera categòrica parla aquest periòdic, que no es pas dubtós de catalanisme:

«Es un fenómeno sociológico que no sabemos si acertará a descifrar Pío Baroja, autor de una conferencia que es lo mejor de la jornada, la tendencia, el prurito, la propensión a particularizarse, a hacerse exclusivista toda idea, por grande y universal que sea, que arraigue en tierra catalana.

«Por qué? Lo ignoramos. Observamos el hecho y nos limitamos a consignar la observación. Los partidos españoles, así los dinásticos como los antidinásticos, tienden a localizarse en Catalunya, y si no se localizan, mueren.

Muertos están allí el conservador, el liberal y el democrático, lo que es un bien; pero raquítica vida logra el socialista, lo que es un mal. Los obreros, aun los anarquistas, catalanes

no hacen buenas migas, por así decirlo, con los trabajadores españoles y las federaciones ó agrupaciones universales.

Los federales catalanes, aun siendo paisanos suyos Figueras y Pi y Margall, siempre propendieron al exclusivismo. Almirall se separó primero; luego fué Vallés y Ribot, quien, con Lerroux y Blasco Ibáñez, fundó una unión ó federación revolucionaria, que no revolucionó, pero que trastornó á los federales. Aun antes de la Solidaridad, los federales catalanes se negaron á concurrir á las Asambleas nacionales...

Y lo mismo acontece á la *Lliga*, refractaria á toda ligazón con los partidos españoles afines, y lo mismo á los tradicionalistas, allí muy diferentes á los del resto de España. En aquel ambiente, el radical no ha podido preservarse del contagio.»

Aquest fenomen sociologic que descriu *El País* ¿no es una prova plena de la personalitat de Catalunya? ¿Què hi ha en la terra y en l'aire de Catalunya, què hi ha en la sang y en l'ànima dels catalans pera produir aquest fenomen? Hi ha aquí, indubtablement, una personalitat forta que s'exteriorisa per medi d'una multitud de manifestacions de vida pròpia, que prenen per exclusivistes aquells que sols les examinen superficialment. Tan fonda es la diversificació de l'ànima catalana dintre d'Espanya, que en Jaume Brossa ha pogut parlar de la *secessió moral* de Catalunya, secessió que existeix innegablement, y que fan encara més visible les prediques antinacionalistes dels no catalans.

Tota l'armadura de canyes de la conferència d'en Pius Baroja queda trencada y aixafada pel transcrit paragraf d'*El País*. L'autor d'*El mayorazgo de Labraz* atribuí neciament les apariencies de política catalana y d'art català als polítics y als artistes catalans, que s'han fet un marc més petit pera que en ell se vegessin més les seves mediocres figures. L'agraviosa acusació d'en Baroja es ridícula, y hi ha en ella més bilis que sinceritat. El fenomen de la localisació, del particularisme, es ben natural a Catalunya, es fill d'una forsa potent que commou les entranyes de la terra nostra. Per això, com diu *El País*, «els partits catalans tendeixen a localisarse a Catalunya, y si no's localisen, moren.» Y per això també, com diu en Pi y Margall, «en l'istoria de la literatura de Castella hi té Catalunya poques y poc brillantes pàgines, y avui que escriu en la seva parla compta, no sols bons prosistes, sino també esclariats poetas».

FULMEN

¿DE CARN... O DE GOMA?

Per aberracions, el clero: l'*Anunciació*, aquesta anyada, ab intenció santa y bona, deu dies l'han aplassada.

Prò, encar que l'intenció es bona, es mal per *Nostre Senyor*; sempre ha nascut als nou mesos, y ara... ¡serà vuitmes!

Per lo tant, molt be ens ensenyen, y això ho lluca fins un llonza, que'l *Senyor* que tant veneren... ¡s'estira, y també s'arronsa!

VICTOR CANIGÓ

o s'ha arribat encara al rompiement ostensible y escandalós, però la guerra segueix, com més va més enverinada.

En Sol y Ortega, que imitant an en Canalejas, casi fa declaracions cada dia, ha manifestat que ell no té ganes de renyir ab ningú, però que—y això, si no ho ha dit, ho ha deixat entendre—com que no està tampoc disposat a deixarse trepitjar per cap *caudillo*, ballarà al sò que litoquin, y si algú li busca les pessigolles, les hi trobarà molt aviat.

Per la seva part, en Lerroux, decidit, per lo que's veu, a tirar an en Sol per la borda y a demostrar que aquí ningú talla el bacallà sinó ell, se burla de les mal reprimides amenasses del senador per Guadalajara, y dona ordres als seus súbdits pera que considerin als solistes com els seus pitjors enemics.

Les línies generals de la batalla comensen, doncs, a senyalarse. Veurem qui serà primer en rompre el foc.

Nosaltres,—ja varem dirho—per lo que pugui ser, tenim ja preparades l'arnica y les desfiles.

Estatística interessant.

D'una nota que acaba de publicar la Comissió que ab tant viu interès treballa pels presos ocasionats pels successos de Juliol, se'n de-

dueix que'ls actualment empresonats són els següents:

Presó Modelo, 160. Presó de dones, 11. Penal de Santoña, 11. Penal d'Ocaña, 1. Penal de San Miguel de los Reyes, 1. Penal d'Alcalá d'Henares, 1.—Total, 185 presos.

Llegeixo:

«El Governador civil té'l ferm proposit d'arreglar la qüestió de les carreteres.»

Escolti, senyor Governador: lo que ha fet per les femelles ¿per què no ho fa pels mascles? Ja que arregla la qüestió de les *carreteres*, ja veure si arregla també la dels *carreters*!

Si es l'home de la sort!

Per fi està decidida la proclamació d'en Francisquet Cambó com a candidat pel districte de La Bisbal.

L'impulsor y el propulsor de la campanyeta es el periòdic regionalista de la comarca *Escut Emporità*, que no's cansa de fer propaganda per Sant Feliu, Palafrugell, Palamós y demés poblacions sureres.

De manera que'l leader lligaire ja té un «Escut» pera escudarse...

Y encara's queixarà?... Encara trobarà taps a tot arreu?... Fins a Sant Feliu?...

Expansions inofensives.

Els *jóvenes carlistas* varen anar a passar les dues festes de Pasqua a Montserrat.

Algú que'ls va veure diu que anaven ab pas marcial y ab uniforme de guerra: boines, corretges, cinturó, espartenyets, cornetes, etc... Y armes, no?

Armes crec que també... Tots duien la seva pistola; però no hi ha cuidada...

Ja fa temps que la porten a la *funerata*.

PORT DE LA SELVA, 27 de Mars

Sembla que seran molt renyides les eleccions, en aquesta vila, entre'ls candidats que lluitaran per aquest districte. Aquets son: l'actual diputat Bofarull, que's presenta a reelecció, y l'encasillat Cusi.

Per la nostra part, reconeixem els mèrits de l'un en pro del districte, com també els que pot contraure l'altre, els que volem la nostra Catalunya esporgada de certs branquillons que la corseguen, tenint en compte aquells jorns en que la nostra patria's vegé ultratjada, car la sang dels seus fills vessava pels carrers, escampada per aquells qui ostentaven en llurs festes la boina cendrosa, y recordant aquells altres en que'l caciquisme, ensenyorit dels nostres drets, ens feia pactes que solsament an ell beneficiaven, conduintnos a un abim, y dientnos, com al cego de l'istoria: «salta, que hi ha un rec», pera que desaparegués la nostra rassa, per la nostra part, repetim, no podem, no devem votar a cap dels dos, car les seves doctrines son incompatibles ab la nostra manera d'esser, ab la democracia verdadera, la pura, la nostra democracia catalana, no la fingida que ells professen.

Un detall de com fan les eleccions aquesta gent: Els partidaris d'un y altre han manifestat que, comptant ab els mils dels seus representats, y segurament pera donar major *lluïment* a l'elecció, faran correr la metralla (entengui's centims), cosa que desdium molt dels temps que correm, y molt més ostentant el nom de demòcrata (?) el darrer de dits senyors. Quin sarcasme!

LLORET DE MAR, 28 de Mars

El vespre del dijous de la setmana que'ls vagos y els carlins fan Carnestoltes; mentres els nostres valents correligionaris, reunits en bon nombre en el local del Centre, celebraven un sopar de carn y peix, assaonat ab gran gatzara y armonia, dugues dotzenes de llanuts del bon mot y de la mala idea, disfressats alguns de *cucurucho* viudo, y set o vuit botiguers que venen cera, feien el *pasacalle* de costum, presidits per l'arcalde y cinc regidors més, els quals, vestits de gala y acompanyats dels serenos y agutzils, també visitaren aquell dia les cases que no tenen xemeneies.

¿No es veritat que no pagava la pena de que cerquessin nostres vots pera pendre part en aquestes *moixangues*, que tant criticaven en els altres?

L'AVIADOR

¡Mireu, mireu ab quin garbo,

muntat en el seu biplà, presa, per fi, l'arrencada, va elewantse per l'espai!

No ha sigut tasca gens facil aixecarse sobre'ls caps de la multitud badoca, però al ultim ho ha lograt.

Amo ja de fes altures, guaitculo, l'aucell gegant, com vola, com trassa circols, com gira d'aquí y d'allà,

y puja si així li agrada, y baixa quan be li plau, y s'allunya fins a perdre's entre núvols irisats, y torna altre cop, burlantse del nostre ignocent esglai.

—¡Es l'amo del aire!—crida el bon poble, entusiasmat.— Ab el seu biplà, aquest home farà tot lo que voldrà, y pendrà'l pèl a la terra, y's riarà dels amplex mars, y's gronxarà per l'atmòsfera, y fins l'àliga's veurà obligada a respectarlo y a deixarli lliure'l pas...

Però... ¿què és això, gran Júpiter?

Com auell de cop tocat pel plom d'íniqua escopeta, el biplà dona un sotrac, y desde l'immensa altura ont del sol bevia els raigs, furient baixa cap a terra sense govern, y, trinxat, va a caure en un camp de pèsols y faves a mitg granar.

¡Pobre aviador!... ¿Es possible

que aquest cos cobert de sang sigui el d'aquell auell-home que ara, en 'quet mateix instant, volava sobre nosaltres ab tan noble magestat? ¿Com ha estat aquest desastre? ¿A que's deu semblant fracàs?

—Doncs se deu, germans caríssims,

a que això dels aeroplans son trastos bastant més serios de lo que molts s'han pensat. No basta saber guiarlos, y tenir d'acer el bras, y portar be els *pantalones*. Ab un llistó mal posat, o un cargolet que's bellugui, o un ferrogot tret de tall n'hi ha prou per ferli fer figa y precipità a ca'n Taps, desde les regions eteries, al aviador més brau, més espavilat, més guapo y més fet a anar pels alts.—

Don Lacandro, prengui exemple.

¿Ja es ben segü el seu biplà?

C. GUMÀ

LA VAGA DE CARRETERS

N greu conflicte social ha quedat plantejat a Barcelona ab motiu de les desavinences entre'ls obrers y els patrons carreters.

L'origen del conflicte està en la presentació, per part dels obrers associats,

d'unes bases de treball, algunes de les quals han sigut rebutjades pels patrons. En vista d'aquesta negativa a suscriure la totalitat de les bases, els obrers declararen vagues parcials en les cases dels amos presidents de les germanats patronals.

Declarades aquestes vagues parcials, els patrons perderen la serenitat, y respongueren a la tàctica prudent dels obrers ab una imprudent declaració de *lock-out*, o sigui ab la vaga patronal. A conseqüencia del *lock-out*, el passat dissabte els obrers dels amos associats foren despatxats, y el dilluns quedaren en vaga forsa uns 1.500 carreters. La gravetat del conflicte's deu, doncs, a l'actitut dels patrons.

La base que ha produït principalment el conflicte es la 1.ª, relativa als casos en que l'obrere pot esser despatxat. Heusaquí la base de referencia:

«Todo obrero carretero, al entrar al servicio de cualquier patrono, será admitido como semanal, no pudiendo ser despedido sin causa justificada.

Entiendase por ésta, si se le encuentra en falta mayor, ó desobediencia, esto es, siempre que el carretero se negase á efectuar trabajos que fuesen de su competencia.»

Aquí hi ha el veritable nus del conflicte, la qüestió difícil de resoldre. ¿Quan pot esser despatxat un obrere? Els obrers diuen: «quan hi hagi causa justificada». Y diuen els patrons: «quan a nosaltres ens sembli be».

Es ben humà y ben lligitim l'interès que demostren els obrers pera donar estabilitat a la seva feina. Estant sempre amenassats de perdre

el treball, la vida de l'obrer es insegura y anguniosa. L'alegria de tenir feina y de cobrar una setmanada està amargada per la temensa de trobar-se, qualsevol dia, despatxat, devegades sense raó. ¿Què té, doncs, d'extrany que 'ls obrers, que no compten ab altra riquesa que 'ls seus brassos, procurin obtenir garanties en l'indicat sentit?

Els obrers carreters volen que sols puguin esser despatxats ab causa justificada. ¿Y en quin cas existeix aquesta causa? L'explicació que 's fa en el darrer apartat de la base 1.ª es, sens dubte, susceptible d'ampliació. Però lo important es que 'ls obrers, en las base 3.ª someten els conflictes a que la 1.ª dongui lloc a un tribunal d'arbitratge. Vegi's el text integrè de la citada base 3.ª.

«Siempre que ocurriese algún conflicto que estuviese relacionado con la base primera, se nombrará un arbitraje, compuesto de tres patronos y tres obreros y otra persona neutral á ambas partes, para que determinen de qué parte está la razón, y el que no la tuviese tendrá que abonar los perjuicios que ocasione el conflicto. Los árbitros obreros serán nombrados en reunión general ó de delegados.»

Tampoc els patrons volen passar per l'arbitratge. Per què? Perquè són partidaris d'aquella vella teoria burgesa segons la qual «qui paga mana», y «cadascú a casa seva fa'l que vol».

Hi ha encara una raó d'ordre societari que obliga als obrers a demanar garanties de justícia en la qüestió de despatxar el personal. La situació actual de les relacions entre'l capital y el treball fa que 'ls patrons tinguin de mal ull als obrers que sobresurten en l'organització societaria, dels quals se vengen molt sovint deixantlos sense feina. Els demés obrers ¿poden deixar abandonats an aquets companys seus?

Fins a l'hora d'escriure les presents ratlles la vaga s'escola paciènciam. Els obrers demostren més serenitat que 'ls amos. Aquets darrers han sofert un fracàs y una desilusió al trobar-se ab que'l carreteig no s'ha paralisat a Barcelona, com ells desitjaven y pretenien.

Han anunciat els patrons la presentació d'unes noves bases, que seran someses als obrers. La solució del conflicte no s'ovira encara, però cal dir que les primeres jornades de vaga han sigut favorables als obrers carreters.

A. R. y V.

consumidors, per la senzilla raó de que queden desertes, seguiran apoyant al règim que'n té la culpa, y demanant més expansió y noves conquestes de territori pera entretenir als pocs espanyols que no puguin emigrar.

Per a un canal, pera una carretera o pera una escola, el puny ben clos; pera una guerra estúpida, homes y milions. ¡Qualsevol se queda a Espanya!

JEPH DE JESPU

NOTA MUNICIPAL

CONFESSO que no lleigeixo mai les cròniques de les sessions municipals. Tan sols en aquella hora que jo confiava seria de glories y va acabar essent d'ignominia, en l'hora del Presupost de Cultura, totes les meves curiositats se varen concentrar en el Municipi, però passat aquell moment de lluita y d'interès, les coses municipals m'han semblat sempre que, de les coses catalanes, eren les més baixes.

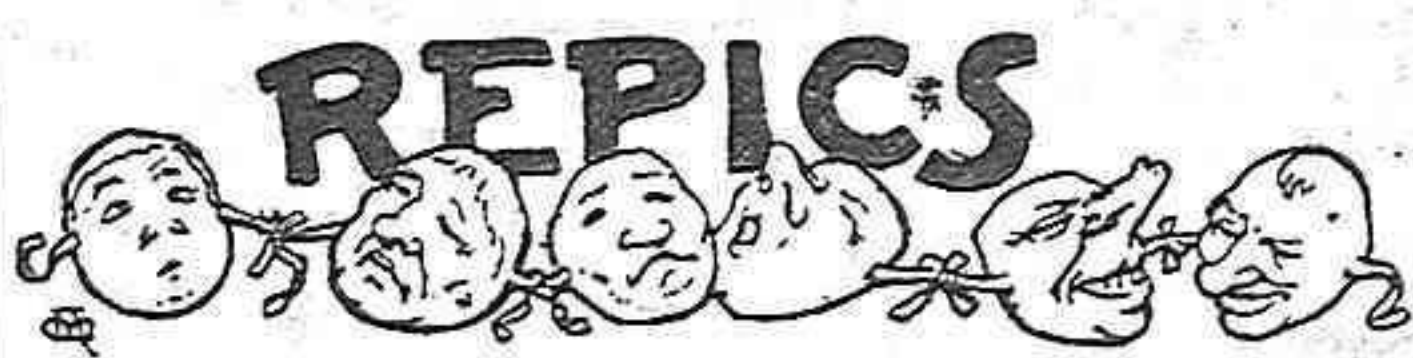
L'altre dia, un bon amic que sempre'm fa presents d'entusiasme, me va llegir aquella sessió de dies passats, ont se va pendre l'acord d'enviar una embaixada nostra a l'Argentina. En aquella sessió hi han unes nobles y heroiques paraules d'en Lluhi y Rissech responent an el pobre Albó. «Acceptem tota iniciativa, vingui d'allí ont vingui». L'iniciativa venia de la Casa del Poble, y l'iniciador era en Lerroux.

Un gran valor, amic, pera dir aqueixes paraules, perquè encara's crida pels carrers ¡lerrouxista!, com en temps del Terror se cridava ja l'aristocrata! En Lerroux es lo abominable, lo canallesc, l'Anticrist de Catalunya, y com si's tractés d'un leprós, d'una concentració d'infeccions, la gent se té d'allunyar de la seva influencia y fins de la *jetatura* del seu nom. Es una residenciació moral, indigna de la nostra ànima. Perque jo us dic que abans preferiria perdre'l ser que sentirme'l segellat pel lerrouxisme, però en Lerroux es un home, una energia humana.

En Lluhi y Rissech, ha pronunciat la gran frase ciutadana: «Recullim les iniciatives, siguin de qui siguin, si's tenen o's volen tenir pera be de la ciutat». Heus aquí que la teoria de l'home que sempre es enemic pel sol fet de serho desapareix. Els partits poden veure contraris en aquells que no fan rotllo sota la seva bandera; però la ciutat, abstractament y com a organisme vivent, no'n pot tenir d'enemics d'aquells fixos, inamovibles. La ciutat viu per l'absorció de tots els pensaments, de totes les activitats. ¿Qui, doncs, es capax de dir a un ciutadà: «Tu, el del nom maligne y maleit, el que, com Barrabàs, obtens els aplaudiments de la plebs, no pots mai fecondar la ciutat encara que tinguis una hora de virtut civica»? La Santa Inquisició que ressucita... En Lluhi, com un Baptista, del palau de la Ciutat ne fa un riu Jordà ple de magnanimitat, y contra l'home-enemic redressa l'home iniciativa, encara que porti el nom desagradable d'Alexandre Lerroux. Un purità, amics, un purità. Tots els mercaders y farizeus del Catalanisme arcaic y les guineus regionalistes tal volta tinguin un menyspreu pera l'acció, plena de forsa y de noblesa, però feia temps que en la nostra política no s'escoltaven unes semblants austeres paraules. Be es veritat que en Lluhi té una extraordinaria contextura espiritual. A mi'm fa l'efecte d'un convencional. L'imperatiu categoric, en aquest home, se fa carn. Com en Robespierre, sabia morir en la guillotina, però també sabia fer guillotinar. Y no obstant trenca la teoria de «lo nostre»: d'un enemic ne fa un home y no pas un infestat, y en nom de la ciutat, entre dos fanatismes, diu la paraula justa: «L'iniciativa es d'en Lerroux? Que ho sigui. Es un home, es un ciutadà. Però la combató perquè no té raó y voto en contra...»

Amics: Passa'l record auster dels girondins.

CHANTECLER

ONIC negoci va fer don Alejandro ab el discurs pronunciat en el *tinglado* del port, el dia del homenatge!

Per culpa d'aquella ditxosa arenga tothom se li ha tirat a sobre:

En Sol y Ortega, els federals, els socialistes, els amics d'en Pérez Galdós...

Ja fa bé, ja, el *caudillo*, de posar, en la capsalera del periodic que ell dirigeix, «Diario autonomista de Unión republicana».

Perquè si ell mateix no ho digués en lletres de motllo, que es partidari de l'unió, francament, ningú s'ho pensaria.

De Madrid no saben parlarnos més que d'una cosa: del encasillat.

«Adelanten els treballs del encasillat.»

«Els senyors Canalejas y Merino s'han reunit pera ocuparse del encasillat.»

«L'encasillat està ja casi llest.»

¡Prou, senyors; prou d'aquet color!

Veiam si ab tant fregarli pels nassos l'encasillat, acabaran per fer sortir al poble de ses casillas.

¡Alleluia!

Ab la natural satisfacció del mestre que veu ateses les seves lliçons, llegim en *El Diluvio*:

«Roma.—Bethmann ha estado un rato de charla con el Papa. Después ha *departido* con Merry del Val.»

Al ultim els hem pogut fer entendre que *compartir* no es lo mateix que *departir*.

¡Be'n ha costat prou!

Però ara que se'n recordin, perquè si no, no hauriem fet res.

Departir—tinguinho sempre present—equivala a *conversar*.

L'altre terme sols ha d'usarse quan, per exemple, un regidor que ha fet un tarugo *comparteix* ab el redactor d'un diari, pera que aquet fassi els ulls grossos y no digui res.

Llavors si que ha de dirse *compartir*.

Aviat s'estrenarà a Barcelona la darrera comedia d'en Galdós, *Casandra*.

Ab tal motiu, l'insigne novelista visitarà la nostra ciutat.

Es a dir ciutat...

Pera ell, abans, Barcelona era una gran ciutat; ara, d'ensà que es tan amic d'en Pio Baroja y dels radicals, no es més que un gran *pueblo* que té una *casa* al carrer d'Aragó.

El candidat per la Seu de Urgell, senyor Garriga y Massó, diu que està decidit a lluitar y a triomfar, *cueste lo que cueste*.

Veiam, veiam...

Aquet *cueste lo que cueste* ¿se refereix a esforços intellectuals o a males arts? ¿A meritis politics o a desprendiments pecuniaris?

Esperem que 'ls electors del districte de la Seu ens en faran dos quartos.

Per de prompte, jo d'ells ja comensaria a ensajar aquella antiga cansó:

De la *Seu* fins al cantó,
anem a cà'l Beco,
anem a cà'l Beco...

Al ex-governador de Barcelona, aquell gran y famós duc de Bivona, en premi de no sé quins sacrificis l'han nombrat senador (dels vitalicis).

Ya es sabido que Pepe Canalejas se vende por un plato de lentejas.

Segons comptes que's fan alguns moretistes, en l'encasillat oficial pera les properes eleccions el President, senyor Canalejas, obtindrà 100 diputats incondicionals.

Ja'ns ho temiem que als amos de la situació els tocaria una xifra cabalística.

Perquè fixinse que aquet número de 100 ha de ser la *base* del futur ministeri...

Bon vent!

Se n'ha entornat cap a la seva terra el *valent* escriptor, gran detractor de Catalunya y dels catalans, don Pio Baroja.

Ha fet molt santament.

Ell ja devia estar tip de *oir hablar en ordinario*, y nosaltres...

Nosaltres ja estem cansats de *Pios!*

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN EL NUMERO ANTERIOR

1.ª XARADA.—*Patinadora*.

2.ª LOGOGRAF NUMERIC.—*Hospital*.

3.ª CONVERSA.—*Mónica*.

4.ª GEROGLIFIC.—*Per òperes Italia*.

ENDEVINALLES

XARADES

I

—Escolta, *Total*, escolta: lo que fas ab en Gibert demostra que ets molt cap-vert, orgullosa y poca-solta.

Potsèr que gens be m'estigui parlarte tan llis y ras, advertint que si, en tot cas, t'extranyes de que t'ho digui, ho faig perquè, verament, del bon cor d'aquest xicot ni tu ni ningú no pot

dubtarne ni un sol moment. Mes tu dius per tot arreu que son amor es fingit: y a mi'l cor sempre m'ha dit que'l que es fingit es el teu. Perquè jo sé que en Pauet t'estima y *segon girat-tercer* de tu enamorat; pero tu, ab ell, ai pobret! ets tant poc considerada, que si no fos l'*hu-tombat* que té, l'haurias deixat per centèsima vegada.

F. DE C.

II
Part del cos es, de segü,
hu.
Un embolic enredós,
dos.
Fa malbé'l coll si fort es
tres.
Y per apendre, l'Agnés,
de fer cartes al xicot,
en tots els moments que pot
repassa l'*hu-dos* y *tres*.

P. CORTACANS S.

ANAGRAMA
Un mariner de Malgrat
ab la *tot* feu un forat
al dipòsit del *total*;
el capità, l'altre dia,
li va *total* la averia
y del *tot* va *despatxal*.

Maco

QUADRAT
.....
.....
.....
.....
.....

Substituir els punts per lletres, de manera que, llegides vertical y horisontalment, donguin el següent resultat: 1.ª ratlla: En les iglesies; 2.ª: Poble català; 3.ª: De pesca; 4.ª: Part del món.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

CONVERSA
—Ont vas?
—A cà'l adroguer.
—¿Què hi vas a buscar?
—La Cinta també ho volia saber. Doncs no t'ho diré. Si ho vols saber, rumia, que ja t'ho he dit.

PAQUITU DEL PITU

TARJETA
JUAN MERLET

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el títul d'un aplaudit drama català.

EGIDI MARGALL V.

GEROGLIFIC
X
O L V R B
B A R A T S
K D X S
O L V R B
D X

MOKA SOKA Y C.^a

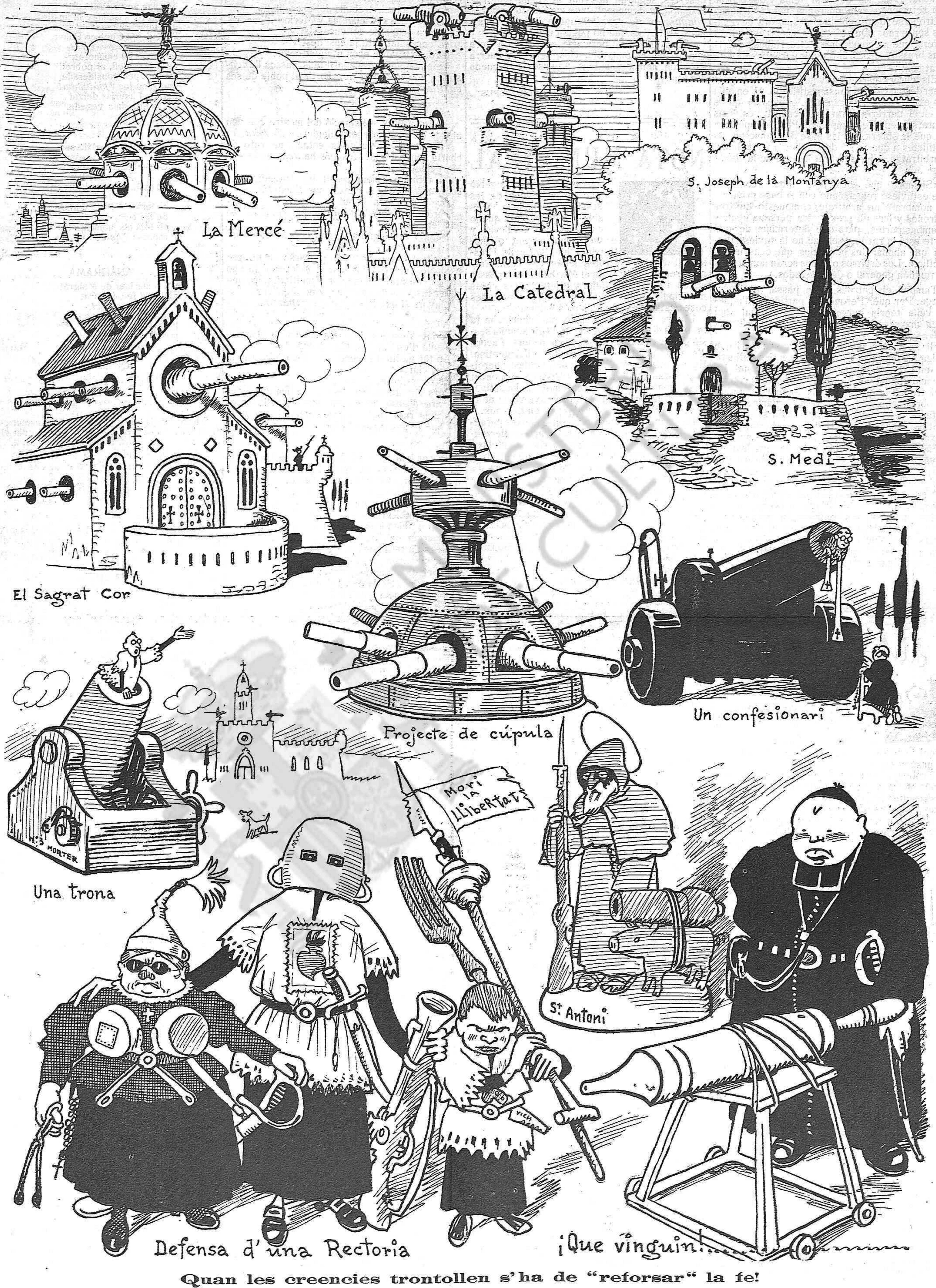
Cavallers: J. C. N., E. M., y J. V.: Les cartes que s'han dignat enviarnos aniran la setmana que ve... si hi caben y si considerem que no han perdut l'actualitat.—Francisco Rodríguez (a) Paquito: L'anagrama no va, perquè les solucions són massa gastades. Lo altre veurem d'aprofitarho.—L. Gratacós: Ja havem dit una altra vegada que un cantar es com l'aigua, que no's nega a ningú:

CANTAR
Ja que m'estimes tant
y jo també de debò,
doncs fesme un petó,
fesmel al instant.

Aixó, il·lustrat ab uns quants compassos musicals de la *Marxa fúnebre dels Deus*, d'en Wagner..., *miel sobre hojuelas*.—Ramon Valls: Endevinades les solucions. Lo que envia no'm resulta.—Francisco Julià Bros: Aquesta Florinda, com a solució de logogrif, ha sigut ja molt grapejada. Es precis una mica més d'enginy y d'originalitat. Sapiga, además, que no acceptem endevinalles d'aquet gènere si no vénen acompanyades de totes les solucions parcials.—Bartomeu Amigó, del Papiol: Justa, noi. ¡Gloria als endevinaires!...—Noi de la Rosa: Molta voluntat, però poca picardia; molt bones intencions, però no gaire trassa. Llegeixi y visqui molts anys, que ab temps y estudi s'arriba a tot arreu.—Pep Cistellé: Aprofitarem alguna cosa.—Maco: Endevinades, y gracies pel compliment.—Victor Canigó: Si hi cab, anirà.—Pere Cortacans: Les solucions, exactes. Lo que avui envia no m'acaba d'agradar. El senyor que vostè demana y l'editor propietari són una mateixa cosa. Dirigeixi's an ell o visiti'l personalment.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

ART RELIGIÓS
ARQUITECTURA Y INDUMENTARIA

Quan les creencies trontollen s'ha de "reforsar" la fe!